

ATCERAMIES

AGRONOMAM, ZINĀTNIEKAM UN PEDAGOGAM, PROFESORAM VALDIM KLĀSENUM – 80

(20.03.1935. – 11.04.2005.)

Šogad savu 80. dzimšanas dienu būtu svinējis profesors Valdis Klāsens. Cilvēks, kura dzīve pusgadsimta garumā bija saistīta ar Agronomijas (Lauksaimniecības) fakultāti. Sešpadsmit gadus (1975.–1979. un 1983.–1993.) Valdis Klāsens bija Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Agronomijas fakultātes dekāns. Daudziem agronomiem fakultāti simbolizē tieši profesors – taisnīgs, prasīgs, bet tajā pašā laikā iecītīgs un saprotošs. Trīsdesmit gadus (1971.–2001) profesors vadīja Augu fizioloģijas un mikrobioloģijas, vēlāk Augu bioloģijas katedru.

Profesors Valdis Klāsens dzimis un audzis Liepājas apriņķa Durbes pagasta zemnieku ģimenē. 1944. gadā beidzis Kroles A. Kronvalda tautskolu, 1950. gadā Padones 7-gadīgo skolu, 1954. gadā Kazdangas Lauksaimniecības tehnikumu, bet 1959. gadā absolvējis Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju kā mācīts agronoms. Divus gadus darba gaitas aizved V. Klāseni uz dzimto pusi, bet 1961. gadā viņš iestājas LLA Agronomijas fakultātes aspirantūrā un visa turpmākā viņa dzīve ir saistīta ar Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju (vēlāk universitāti).

Profesora mūža pētnieciskais darbs saistīts ar tauriņziežu simbiotiskās sistēmas formēšanās un darbības likumsakarību izziņāšanu, kuru viņš uzsāka augsnes mikrobioloģijas pamatlicēja Latvijā, profesora A. Kalniņa, vadībā. Pielietojot un papildinot katedrā izstrādāto pētījumu metodiku, profesors V. Klāsens pētījis zirņu–vīķu–pupu (*Rhizobium leguminosarum* Frank.) grupas gumiņbaktēriju izplatību Latvijas augsnēs. Pārbaudot lielu daudzumu izdalīto tīrkultūru simbiotiskās īpašības, analītiskās selekcijas rezultātā iegūti efektīvi gumiņbaktēriju celmi, kurus izmantoja nitragīna ražošanai. Plašu izmēģinājumu un sekojošu pārbaudu rezultātā izveidotas rezistentas gumiņbaktēriju formas un to identifikācijas metodes, kuras varēja izmantot, skaidrojot iezīmēto baktēriju ekoloģiju augsnē. Pētījumu rezultātā secināts, ka ražošanas sējumos nitraginizācijas efektivitāte nav atkarīga tikai no gumiņbaktēriju celmu bioloģiskajām īpašībām, bet ļoti bieži noteicošie ir konkrētās augsnes apstākļi, kuri nodrošina vai arī nenodrošina inokulanta gumiņbaktēriju izplatīšanos augsnes aramkārtā. Ar saviem pētījumiem profesors V. Klāsens aizrāva arī studentus, viņa vadībā izstrādāti un aizstāvēti vairāk nekā 70 dažāda līmeņa studentu zinātniskie darbi, no kuriem 42 veltīti gumiņbaktēriju izpētei.

Kolēģu un studentu mudināts, profesors pētījis arī nezāļu sēklu miera periodu, rudzu un kviešu graudu kvalitāti noteicošos faktorus un citus tobrīd lauksaimniecībā būtiskus vai sabiedrībā aktualizētus jautājumus. Profesora erudīcijas, dzīves pieredzes un nosvērtības dēļ viņu patiesi cienīja kā kolēģi, tā studenti.

Profesors veica aktīvu sabiedrisko darbību: bija Latvijas Lauksaimniecības un Meža zinātņu akadēmijas Prezidija loceklis, Zemkopības nodaļas vadītājs, Mikrobiologu biedrības, Augsnes pētnieku biedrības biedrs, Agronomijas biedrības viceprezidents, Augstskolu profesoru asociācijas valdes loceklis, Latviešu augstskolu mācībspēku un zinātnieku apvienības (LAMZA) loceklis, Latvijas Lauksaimniecības universitātes Rakstu (latviešu izdevums) redkolēģijas vadītājs un atbildīgais redaktors.

Profesors Valdis Klāsens ir vairāk nekā 190 publikāciju autors, trīsdesmit no tām ir veltītas augstākajai lauksaimnieciskajai izglītībai Latvijā un Lauksaimniecības fakultātes vēsturei.

DOCENTAM JĀNIM LAUVAM – 80

(15.10.1935. – 21.10.1999.)

Jānis Lauva visu darba mūžu – 41 gadu – veltījis savai pirmajai un vienīgajai darba vietai, Latvijas Lauksaimniecības akadēmijai, vēlāk universitātei.

Jānis Lauva dzimis 1935. gada 15. oktobrī Rīgas apriņķa Inčukalna pagasta „Strautniekos”, taču nākamā lauksaimniecības zinātnieka bērnības atmiņas saistās ar Jelgavas rajona Sesavu, kur